

Nr 7.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter; given Stockholms slott den 19 december 1941.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter.

GUSTAF.

K. G. Westman.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter.

Härigenom förordnas, att 7 §¹ lagen den 13 juni 1921 om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

7 §.

Vilja delägare — — — offentlig auktion.

Vad i — — — motsvarande tillämpning.

Har boställe eller annat allmänt hemman del i samfällad äga, vars avhändande beslutes, och uppgår andelen till mera än en tredjedel eller till högre värde än femtusen kronor, må beslutet ej träda i verkställighet utan att tillstånd därtill för berörda hemman lämnats i vederbörlig ordning.

Då beslut — — — vägnar underskrivas.

Är fråga — — — tid därtill.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1942.

¹ Senaste lydelse se 1924: 338.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementetsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 december 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet och t. f. chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bergquist, anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, fråga om *ändring i lagstiftningen om förvaltning av bysamfälligheter m. m.*

Föredraganden anför:

Lagen den 13 juni 1921 om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter avser, bland annat, att underlätta försäljningen av samfälligheter, vilkas bibehållande förlorat sin betydelse för delägarna. Frågan om försäljning avgöres vid sammanträde med delägarna. Rörande kallelse till sammanträdet stadgas i 3 § bland annat, att om boställe eller annat allmänt hemman, som icke innehaves under stadgad åborätt, har del i samfälligheten, underrättelse skall meddelas länsstyrelsen i så god tid att genom dess föranstaltande ombud må varda av vederbörande myndighet förordnat att å sammanträdet föra talan för fastigheten. Försäljning av samfällad äga må enligt 7 § beslutas, om den kan ske utan märkligt förfång för delägare som ej samtycker därtill. Om någon delägare yrkar det, må avhändandet ej äga rum annorledes än genom försäljning å offentlig auktion. För beslut om försäljning erfordras minst två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster efter röstvärdet, beräknat på visst i lagen närmare angivet sätt. Har boställe eller annat allmänt hemman del i samfällad äga, vars avhändande beslutas, må beslutet ej träda i verkställighet utan att tillstånd därtill för hemmanet lämnats i vederbörlig ordning. Bestämmelserna om samfällda ägor äro jämväl tillämpliga å rättigheter eller förmåner, som äro samfällda för två eller flera fastigheter med helt eller delvis skilda ägor.

Delägare, som förmenar att försäljningsbeslut länder honom till märkligt förfång eller att det icke tillkommit i laga ordning eller att det står i strid med allmän lag eller författning eller annorledes överskrider deras befogenheter som fattat beslutet, äger enligt 8 § föra talan om undanröjande av detta.

Beslutet skall underställas rättens prövning, vare sig delägare för talan däremot eller ej. Finner rätten, att beslutet icke är tillkommet i laga ordning eller att det strider mot allmän lag eller författning eller länder till märkligt förfång för delägare, som ej lämnat sitt medgivande till försäljningen, skall beslutet av rätten undanröjas.

Å vederbörande myndighets beslut om tillstånd till försäljning av kronans andel är § 77 regeringsformen tillämplig. Enligt denna paragraf äger Konungen icke avhända kronan någon lägenhet utan riksdagens samtycke. Enligt riksdagens skrivelse nr 242 år 1929 behöver emellertid särskilt medgivande av riksdagen till försäljning av samfällad äga eller rättighet i regel icke inhämtas annat än om kronans andel finnes kunna betinga en köpeskilling av mer än 5,000 kronor. Beträffande sådana fall då samfällighet skall avstås utan vederlag brukar riksdagen varje år medgiva att dess samtycke ej behöver inhämtas annat än om värdet av kronans andel prövas överstiga 1,000 kronor.

I skrivelse den 15 april 1941 har *styrelsen för Järvsö sockens stora skifteslag* med instämmande av ordföranden i styrelsen för Undersviks sockens stora skifteslag hemställt om sådan ändring av bestämmelserna angående försäljning av samfällad äga, att tillstånd av vederbörande myndighet icke vidare skall krävas, när kronan tillhörigt eller annat allmänt hemman har allenast mindre andel, t. ex. högst en tiondel, i samfälligheten. I skrivelsen anföres följande:

Järvsö socken utgör ett enda primärt skifteslag med ännu gällande år 1827 fastställt storskifte. Dess sammanlagda areal är c:a 73,000 hektar och skattetal 2,236 öres- $2\frac{1}{2}$ penningland, d. v. s. i det närmaste 140 mantal. Vid nämnda skifte förekom, att en del mark, ofta av mindervärdig natur, uttryckligen betecknades som samfällad eller i övrigt lämnades oskiftad. Till sammans omfatta dessa områden rätt ansenliga arealer av såväl in- som avrösningsjord spridda omkring hela socknen. Samfälligheterna stå numera under förvaltning närmast av en styrelse enligt föreskrifterna uti ett år 1932 fastställt reglemente jämlikt 5 § bysamfällighetslagen av den 13 juni 1921. Under århundradet närmast efter storskiftets fastställande blevo dessa jordar i stor utsträckning bebyggda av s. k. utanvidsfolk, såsom torpare, som röjde mark däromkring, hantverkare, lösa arbetare o. dyl. Lägenheternas rättsliga ställning var givetvis mycket osäker, men å andra sidan nöjde sig skifteslaget med att — genom beslut å kommunalstämma — i mera framträdande fall träffa överenskommelse om viss låg arrendeavgift. Först genom tillkomsten av 1920 och 1925 års ensittarlagar bereddes dessa lägenhetsägare tillfälle att på tillfredsställande villkor försäkra sig om tryggad besittning. Med tillämpning av dessa lagar, som otvivelaktigt varit till stor bätnad för orten, hava numera omkring 300 ensittare inom socknen erhållit full äganderätt till av dem nyttjade områden.

På senare tid har också skifteslagets styrelse, med insikt om de gagneliga följderna av bildande av nya hem på egen grund för vissa kategorier av socknens innebyggare, velat för sin del bidraga till lösningen av denna ur social synpunkt så viktiga fråga och då närmast tänkt upplåta byggnadstomter, odlingsmark o. dyl. till rimliga priser åt egnahemsbyggare, av vilka en del redan, men efter den 1 januari 1919, uppfört bostadshus å samfälligheterna, i vilka fall ensittarlagen ej är tillämplig. Även är önskvärt, att en

del mycket spridda jordar avyttras för arrondering till närliggande fastigheter, ett för båda parter förmånligt arrangemang till befordran dessutom av ändamålsenligare brukningsförhållanden.

Ett förverkligande av skifteslagets avsikter härutinnan kan dock under nuvarande förhållanden icke åstadkommas utan högst avsevärd tidsutdräkt med åtföljande dryga kostnader. Orsaken härtill är att finna uti bestämmelsen i 7 § bysamfällighetslagen, att, därest boställe eller annat allmänt hemman har del i samfälld äga, vars avhändande beslutats, beslutet därom ej må träda i verkställighet utan att tillstånd därtill för berörda hemman lämnats i vederbörlig ordning. Följande deläggande fastigheter — med andel efter skattetalet — torde böra betraktas såsom varande av sådan natur, som med lagen avses:

Kramsta 1 ² , f. d. kaptensboställe	med 6 öres-	3 pgl
Kramsta 5 ⁴ , spetälskehem.....	» —	14 ¹ / ₂ „ »
Ön 1 ¹ , kyrkoherdeboställe.....	» 16 —	— „ »
	Summa 22 öres-	17 ¹ / ₂ pgl

Kronans sammanlagda deläggareskap i skifteslaget rör sig sålunda om mindre än 1 0/0.

Åren 1936—1938 avhände sig skifteslaget på sätt reglementet närmare föreskriver vissa ägor och sökte därefter i åttlydnad av bestämmelsen i berörda lagrum däruti avsedda tillstånd. Det rådde då först stor tvekan om innebörden av uttrycket »tillstånd — — — i vederbörlig ordning», nämligen huruvida sådant borde sökas direkt hos Konungen eller hos resp. förvaltningsmyndigheter, som eventuellt hade att utverka Konungens bifall. Av flera skäl stannade man för det förra alternativet. Rörande Kramstahemmanen (domänstyrelsen och medicinalstyrelsen uppsiktsmyndighet) har Konungen bifallit ansökningsen, medan vidkommande Ön (stiftsnämnden) kammarkollegium lämnat tillstånd. Vidkommande Kramsta 1² föreskrives i resolutionen, att köparna skola inleverera den del av köpeskillingen, som belöper å hemmanets andel. Beträffande Kramsta 5⁴ förefinnes ingen sådan bestämmelse, medan uti kammarkollegii beslut utsäges, att det meddelas till kännedom samt för de åtgärder i ärendet, som ankommer å stiftsnämnden, vad detta nu må innebära.

Av det anförda framgår med nästan skrämmande tydlighet med vilka besvärigheter skifteslaget haft att kämpa och den tidsutdräkt ärendets behandling medfört under sin vandring mellan myndigheterna. Och det står nu inför utsikten att vid varje efterföljande försäljning, vilken med visshet under årens lopp kommer att följas av ett stort antal andra, nödgas genomgå samma procedur. Det ligger i öppen dag, att påtalade förhållanden såväl ur privat som allmänrättslig synpunkt äro i hög grad otillfredsställande, på samma gång som de ingalunda motsvara det allmänna rättsmedvetandet. Särskilt må understrykas olägenheterna och kostnaderna för egna hemsgrundare, vilka i regel icke önska vänta så lång tid, utan i dess ställe söka sig till andra lägenheter med ofta mindre förmånliga villkor såväl till belägenhet, brukningsmöjligheter och betalningsförhållanden. Och detta endast, enär kronan anses hava andel i samfälligheterna för mindre än en hundradel.

Skifteslaget ifrågasätter nu, huruvida icke en lagändring inför nu anförda fakta borde anses påkallad. Med största sannolikhet får antagas, att lagstiftaren vid avfattningen av bysamfällighetslagen icke tänkt sig sådana konsekvenser, varför här redogjorts. Fallet är dock icke ovanligt i denna landsdel, där hela socknar eller större delar därav, »fjärdingar», bilda ett enda skifteslag. Så är exempelvis förhållandet med i söder angränsande Unders-

viks sockens stora skifteslag, som brottas med liknande svårigheter som Järvsö socken.

Vid skrivelsen fanns fogad en av *överlantmätaren i Gävleborgs län* verkställd utredning, däri beröres frågan om disponerandet av köpeskillingen för försåld samfälld äga. Överlantmätaren har ifrågasatt, huruvida det kunde vara riktigt att, som skett, vid tillstånd till försäljning av samfällighet, där kronan ägde del, foga föreskrift att kronans andel i köpeskillingen skulle inbetalas till viss fond. I allt fall syntes ett sådant förfarande synnerligen olämpligt.

Över den inkomna framställningen ha efter remiss avgivits yttranden av kammarkollegiet, domänstyrelsen, lantmäteristyrelsen och egnahemsstyrelsen.

I det yttrande som avgivits av *kammarkollegiet* anföres:

Enligt gällande rättsuppfattning omfattar § 77 regeringsformen jämväl avhändelse av kronan tillhörig andel i samfällighet. I enlighet härmed lämnar årligen, i anledning av därom av Kungl. Maj:t avlåten proposition, riksdagen särskilt medgivande att Kungl. Maj:t må avstå andel, som avses i 7 § bysamfällighetslagen. Anse statsmakterna vad i förevarande ärende förekommit vara av art att böra föranleda åtgärd i den riktning, framställningen åsyftar, lär finnas erforderligt att genomföra ändring i § 77 regeringsformen, eventuellt att riksdagens årliga medgivande om avstående om den kronans rätt, som avses i 7 § bysamfällighetslagen, gives annat innehåll än nu.

Beträffande möjligheterna till underlättande inom den nuvarande lagstiftningens ram av proceduren vid en försäljning utav samfällighet, däri kronan äger del, får kollegiet i vad avser ecklesiastik egendom erinra, att försäljningsmedgivandet enligt den kyrkliga jordförsäljningslagen decentraliserats till kammarkollegiet i det stora flertalet fall. Vidare må erinras att Kungl. Maj:t i vissa fall medgivit vederbörande stiftsnämnd att till vissa bestämda priser försälja särskilt angivna markområden. I den föreliggande framställningen avses emellertid icke ett dylikt förhandsmedgivande till försäljning, utan här åsyftas att i regeringsformen eller allmän civillag stadgad form för försäljningar i vad avser kronans andel icke skall tillämpas beträffande ifrågavarande försäljningar.

Vidare erinras om förberörda av riksdagen årligen meddelade beslut om rätt för Kungl. Maj:t att överlåta kronans andel i samfällighet. Därest så anses lämpligt, kan givetvis berörda medgivande vidgas t. ex. i vad avser andelens värde, ävensom tänkas medgivande, att Kungl. Maj:t må till viss underordnad myndighet uppdraga att lämna tillstånd till försäljning — antingen den centrala myndighet, under vars vård och inseende egendomen är ställd, eller ock vederbörande länsstyrelse.

I överlantmätarens yttrande beröres frågan om dispositionen av de vid försäljning inflytande medlen av den anledning att, då från kronans sida lämnats godkännande av försäljningen, även bestämts att kronans andel av köpeskillingen skulle inbetalas till kronan. Det lär vara givet, att bysamfällighetslagens bestämmelser angående disposition av samfällighetens medel ej få tillämpas på sätt som strider mot § 77 regeringsformen, som åter lär innebära rätt och skyldighet för kronan att bestämma även om dispositionen av kronan i nu avsedda fall tillkommande köpeskillingslikvid. På Kungl. Maj:ts eller annan vederbörande försäljningsmyndighets prövning må bero, i vad mån det kan i det särskilda fallet medgivas, att kronan tillkommande försäljningsmedel får disponeras i enlighet med föreskrifterna i bysamfällighetslagen.

Domänstyrelsen har tillstyrkt en ändring i framställningens syfte samt anför:

Det är ostridigt, att formerna för försäljning av kronojord äro tunga och omständliga, vilket förhållande medfört olägenheter i åtskilliga hänseenden. Krav ha även framställts om en uppmjukning av gällande försäljningsföreskrifter så att de bättre komma att anpassas efter det praktiska livets fordringar. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 september 1940 har domänstyrelsen givit uttryck åt dylika synpunkter och i samband därmed skisserat vissa förslag till försäljningsarbetets reformering.

Beträffande de i den föreliggande framställningen omförmälda fastighetsområdena utgöras dessa som regel av smärre områden, i vilka kronan äger större eller mindre del. Med hänsyn till det ringa värde, som kronans andel i allmänhet representerar, torde kunna sättas i fråga, huruvida arbetet med meddelande av det i 7 § bysamfällighetslagen omförmälda särskilda beslut från myndighets sida och den tidsutdräkt till förfång för enskild part, som härigenom förorsakas, städse står i rimlig proportion till den risk, som kronan befaras löpa. Väl kan granskningen hos statsmyndigheten i enstaka fall föranleda vissa tillrättalägganden men dessa ha icke varit av sådan betydelse att skäl av denna anledning föreligger att bibehålla fordran på den särskilda prövningen under alla förhållanden. Utredningen hos myndigheten medför även kostnader. — — — I sak har styrelsen därför icke något att erinra mot vidtagande av åtgärder i framställningens syfte. Dock torde det vara lämpligt att i detta fall begränsa undantagen i nu omförmälda hänseende från lagens tillämpning med hänsyn även till andelens materiella värde. I motsats till ensittarlägenheterna, vilka utgöra en viss begränsad typ av bostadstomter, varierar storleken av upplåtelseerna på de samfällda marker, varom här är fråga, på ett annat sätt. Sistnämnda upplåtelse kunna utgöras av torp och andra jordbrukslägenheter, skogsmarksområden med icke oväsentliga värden samt tilläggslotter av åker och skog till angränsande jordbruk. Det torde därför icke vara tillfyllest att som ensittarlagen angiva undantagen till viss ideell andel av samfälligheten. Man kan diskutera var gränsen för andelens materiella värde bör dragas men styrelsen föreställer sig att, om denna sättes vid 500 kronor, en icke oväsentlig lättnad skall uppkomma i handlägningsproceduren för dessa ärenden. Bestämme en gräns i huvudsaklig överensstämmelse härmed, bör någon erinran icke möta mot att i anslutning till stadgandena i ensittarlagen även föreskriva, att den ideella andelen ej får överstiga hälften.

I remisshandlingarna har vidare berörts frågan om dispositionen av inflytande försäljningsmedel av den anledning att vid kronans godkännande av försäljningar även föreskrivits att kronans andel av köpeskillingen skulle inlevereras till kronan. I anslutning till bestämmelserna i § 77 regeringsformen lär det ankomma på kronan att pröva, i den mån det i det enskilda fallet kan medgivas, huruvida kronan tillkommande försäljningsmedel få användas i enlighet med bestämmelserna i bysamfällighetslagen. Det ligger emellertid i sakens natur att kronan icke kan undandraga sig att deltaga i förekommande förvaltningskostnader och andra dylika utgifter. I de fall myndighets tillstånd till försäljning ej kommer att påfordras, bör någon särskild prövning av myndigheten beträffande försäljningsmedlens disposition ej heller förekomma.

Åtskilliga försäljningsbeslut enligt bysamfällighetslagen skulle alltjämt komma att underställas vederbörande myndighets prövning. I anslutning till nu gällande bestämmelser skulle denna myndighet, när fråga är om egen- dom under styrelsens förvaltning, vara Kungl. Maj:t, varvid, om andelens värde överstiger 5,000 kronor, riksdagens medverkan är erforderlig. Styrel-

sen vill i detta sammanhang sätta i fråga, huruvida icke till främjande av en snabbare takt för dessa ärendens handläggning åt styrelsen kunde delegeras de befogenheter, som nu enligt riksdagens medgivande tillkomma Kungl. Maj:t. En granskning av de beslut, som Kungl. Maj:t hitintills meddelat, torde giva vid handen att dessa överensstämma med de av styrelsen framställda förslagen.

Även *lantmäteristyrelsen* har anslutit sig till framställningen:

Lantmäteristyrelsen finner det uppenbart, att införskaffandet av erforderligt tillstånd till avhändande — — kan föranleda kostnader och tidsutdräkt, vilka i många fall icke stå i rimlig proportion till objektets värde. Särskilt iögonenfallande bli konsekvenserna, när kronans andel i den samfällda marken såsom i det påtalade fallet är mycket liten. Då det omständliga och tidskrävande förfarandet lär kunna inverka hindrande på i och för sig önskvärda upplåtelse, synes den framkomna önskan om förenkling av proceduren vara berättigad. Vad särskilt angår Järvsö sockens storskifteslag och liknande samfälligheter, beträffande vilka ett flertal regelbundet återkommande försäljningar kunna förutses, torde ett generellt försäljningstillstånd för varje samfällighet — på sätt stiftsnämnden i Uppsala föreslagit — innebära avsevärd tidsvinst. I de fall åter, där upplåtelse äro av mindre omfattning eller av mera tillfällig och oförutsedd art, synes dylikt generellt tillstånd icke kunna bereda någon mera avsevärd lättnad.

Lantmäteristyrelsen håller därför för sin del före, att starka skäl tala för en lagändring i den riktning, som av Järvsö sockens storskifteslags styrelse antytts. Vid jämförelse mellan en anordning, varigenom merabemäلت tillstånd skulle beviljas av exempelvis länsstyrelse eller stiftsnämnd, och ett borttagande av tillståndsvillkoret anser styrelsen det senare alternativet vara att föredraga ur rent praktisk synpunkt. En lagändring av sistnämnda art synes styrelsen också möjlig att åvägabringa utan att kronans rätt därigenom äventyras, så framt den ifrågasatta rätten till avhändande av samfälld äga eller rättighet utan särskilt för boställe eller annat allmänt hemman lämnat tillstånd begränsas till att avse blott fall, där kronans andel i samfälligheten är liten. Om de flesta övriga delägarna i sådant fall önska avhända sig samfälld äga, synes det i regel icke vara för kronan fördelaktigt att motsätta sig åtgärden. De allmänna bestämmelserna rörande det formella förfarandet vid avhändandet — exempelvis om underrättelse till länsstyrelsen om sammanträde med delägarna, om erforderlig majoritet för besluts fattande, om ägas försäljning i vissa fall på offentlig auktion samt om rättens prövning av fattat beslut — böra också utgöra skydd mot att för kronan icke önskvärda upplåtelse komma till stånd.

Vidkommande disponerandet av de medel, som vid i lagen avsedd försäljning belöper å kronan, får lantmäteristyrelsen i huvudsak instämma i vad överlantmätaren i Gävleborgs län anför. Det synes ur flera synpunkter mindre lämpligt, om kronan för dess fastigheter genom sin särställning skulle ställa sig osolidarisk mot övriga byamän, som för gemensam nytta önska använda för försäljningen influtna medel, helst erfarenheten visar, att en dylik gemensamhetsanordning oftast är av ojämförligt större värde än en direkt uppdelning av försäljningssumman. Om kronans fastigheter i förevarande hänseende jämfällas med övriga, lär ändock, i de fall behållen avkastning användes till utdelning till delägarna, kronans andel därav komma att tillföras statens domäners eller annan liknande fond.

Egnahemsstyrelsen har ur sina synpunkter funnit en sådan lagändring önskvärd att försäljning av jord för komplettering av ofullständiga jordbruk

och för egnahemsändamål i övrigt kan ske utan anlitan- de av ett så tungrott förfarande som för närvarande.

En lagändring i den riktning som föreslagits i förenämnda framställning synes önskvärd.

Enligt bysamfällighetslagen har kronan tillfälle att låta sig representeras av ombud vid sammanträde för försäljning av samfällid äga. Härjämte stadgas, bland annat, att försäljning kan beslutas allenast av kvalificerad majoritet och att beslutet skall underställas rättens prövning. Det kan ifrågasättas, huruvida det är påkallat att giva kronan en särställning genom att uppställa någon ytterligare garanti till skydd för dess intressen. I varje fall synes det olämpligt, att den nu stadgade omständligare proceduren alltid skall behöva tillämpas, även om kronans anpart utgör en jämförelsevis ringa del. Det arbete som åsamkas myndigheterna och tidsutdräkten stå icke i rimlig proportion till nyttan av deras granskning. Om myndighets tillstånd inhämtas, när kronan äger mer än en tredjedel i samfälligheten, torde det i regel vara tillfyllest. Såsom domänstyrelsen föreslagit synes emellertid därjämte, i nära anslutning till riksdagens förenämnda bemyndigande år 1929, böra föreskrivas, att tillstånd skall inhämtas om andelens värde överstiger 5,000 kronor.

Försäljning av samfällid äga eller annan samfällid egendom innebär, att föremålet för delägarnas rätt förvandlas till annan egendom, nämligen köpeskillingen. Gällande regler för förvaltning av delägarnas egendom äga tillämpning även på köpeskillingen, och kronan har i princip ej bättre rätt än andra att omedelbart utfå sin andel. Kronan lär emellertid icke vara förhindrad att, när tillstånd meddelas av vederbörande myndighet, såsom villkor för tillståndet uppställa, att kronans andel i köpeskillingen efter avdrag för omkostnader inlevereras på visst sätt. En sådan föreskrift kan dock medföra olägenheter. Sedan kronans andel utbetalats, kan återstoden av köpeskillingen icke utan vidare ingå i delägarnas gemensamma kassa utan måste antingen fördelas på övriga delägare eller också, om dessa äro ense, behandlas såsom en för dem gemensam, särskild fond som icke faller under bysamfällighetslagen. Möjligen kan vad kronan bekommit bokföras såsom förskott med ränta till dess andra delägare njutit samma förmån. På grund härav synes, om ej särskilda skäl föreligga, föreskrift icke böra meddelas om att kronans andel skall inlevereras.

Beträffande invändningen att bestämmelserna i § 77 regeringsformen skulle innebära hinder mot en sådan lagändring som blivit ifrågasatt i förenämnda framställning, må erinras, att nämnda paragraf avser att inskränka Konungens befogenhet att såsom innehavare av den verkställande makten avyttra kronans fasta egendom, men däremot icke giver kronan en undantagsställning, när kronan jämte andra har del i en fastighet. Vid reglering av motsvarande spörsmål i ensittarlagen har hinder icke ansetts möta att behandla kronan på samma sätt som andra delägare, ehuru lagen icke ansetts böra vara tillämplig då kronan har större andel än hälften. I lagen om sam-

Departements-
chefen.

äganderätt och i vattenlagen är kronan såsom jordägare i alla avseenden likställd med enskild ägare.

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter.*

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över lagförslaget, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

T. Eliaeson.

¹ Denna bilaga, som är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 12 december 1941.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden FORSSMAN,
BELLINDER,
regeringsrådet LUNDEVALL,
justitierådet STERZEL.

Enligt lagrådet den 10 december 1941 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 5 december 1941, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet revisionssekreteraren Gösta Walin.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
G. Lindencrona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 december 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och jordbruksdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, lagrådets den 12 december 1941 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 5 december 1941 remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter*, därvid föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Sigrid Linders.